

10. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI / Верховна Рада України // База даних «Законодавство України». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 26.10.2017).

11. Фатьянова В. О. Використання інформаційно-довідкових обліків при експертному дослідженні. *Вісник ЛДУВС*. 2007. Спец. вип. № 2. Ч. 3. С. 102–105.

12. Щербаківський М. Г. Загальні положення використання спеціальних знань під час розслідування злочинів. *Криміналістика: підручник: у 2 т. / за заг. ред. А. Ф. Волобуєва, Р. Л. Степанюка, В. О. Малярів*. Харків: МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2017. Т. 1. С. 47–49.

13. Волкова А. Е. Використання інформаційно-довідкових обліків при проведенні слідчих дій. *Форум права*. 2008. № 1. С. 71–76. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2008_1_14

14. Волкова А. Э., Разумов Э. А. Информационно-справочные криминалистические учеты: теория, организация, использование. Сумы: ИПП «Мрія», 2013. 344 с.

УДК 343.1

СИЙПЛОКІ М.В.

ПІДСТАВИ КРИМІНАЛІЗАЦІЇ СУСПІЛЬНО НЕБЕЗПЕЧНИХ ПОСЯГАНЬ У СФЕРІ ГРОМАДСЬКОЇ ТА ПРИВАТНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Автором аналізуються підстави криміналізації посягань у сфері громадської та приватної професійної охоронної діяльності. Встановлено, що підставою криміналізації вказаних порушень виступає суспільна небезпечність як єдина і достатня умова криміналізації. На підставі проведеного дослідження робиться висновок про необхідність криміналізації посягань у сфері приватної громадської та охоронної діяльності, що вимагає внесення відповідних змін в чинне кримінальне законодавство.

Ключові слова: охоронна діяльність, приватна охоронна діяльність, підстави криміналізації, кримінальна відповідальність, злочини у сфері охоронної діяльності.

Автором анализируются основания криминализации посягательств в сфере общественной и частной профессиональной охранной деятельности. Установлено, что основанием криминализации указанных нарушений выступает общественная опасность как единственное и достаточное условие криминализации. На основании проведенного исследования делается вывод о необходимости криминализации посягательств в сфере общественной и частной профессиональной охранной деятельности, что в свою очередь, требует внесения соответствующих изменений в действующее уголовное законодательство.

Ключевые слова: охранная деятельность, частная охранная деятельность, основания криминализации, уголовная ответственность, преступления в сфере охранной деятельности.

The author analyzes the grounds for criminalizing encroachments in the field of public and private professional security activities. It was established that the basis of the criminalization of these violations is social danger as a single and sufficient condition for criminalization. On the basis of the study, it is concluded that there is a need to criminalize encroachments in the field of private public and security activities, which requires appropriate changes in the existing criminal law.

Key words: security activity, private security activities, grounds of criminalization, criminal liability, crimes in the sphere of security activity.

Постановка проблеми: Криміналізація суспільно небезпечних діянь, що мають місце у суспільстві, без сумніву, відіграє провідну роль серед засобів впливу на злочинність. Сьогодні проблема встановлення кримінальної відповідальності за посягання у сфері професійної охоронної діяльності залишає безліч складних запитань, одним з яких є питання рівноцінного, в т. ч. кримінально-правового, захисту учасників охоронної діяльності незалежно від форми власності та організаційно-правової структури суб'єкта такої діяльності.

Рівень наукових досліджень сфери правового регулювання здійснення громадських та приватних охоронних послуг залишається у вітчизняній юридичній науці недостатньо адекватним потребам суспільної практики. Зазначене є актуальним не лише для кримінальної галузі, але й для сфери адміністративного та цивільного права. Лише у працях деяких дослідників порушуються гострі питання, присвячені сутності, характеру, повноваженням та захисту діяльності громадських та приватних охоронних структур. Серед авторів, які так чи інакше торкаються проблематики охоронної діяльності можна назвати Д. В. Бездітко, Ю. М. Беліков, В. І. Бобрика, С. Г. Гаспарян, К. В. Громовенко, С. П. Довбій, В. І. Курила, С. О. Постольник, І. В. Потайчук, О. О. Пунда, А. Г. Сачаво, Н. В. Устименко, С. А. Шейфера. На жаль, сучасні дослідження практично не торкаються проблем кримінально-правового забезпечення охорони прав та свобод суб'єктів приватної професійної охоронної діяльності, не визначаються перспективи та обсяги повноважень охоронних структур, відповідальність за порушення обов'язків суб'єктів даної діяльності.

Мета дослідження. Обґрунтування соціальної обумовленості криміналізації порушень у сфері громадської та приватної охоронної діяльності.

Завдання дослідження. Проаналізувати відповідність підстав криміналізації порушень у сфері громадської та приватної охоронної діяльності розробленим теорією кримінального права вимогам криміналізації суспільно небезпечних посягань.

Основний зміст. Одним із пріоритетних завдань нашого дослідження є встановлення необхідності та домірності криміналізації порушень у сфері здійснення громадської та приватної професійної охоронної діяльності. На важливість поставленого завдання вказує й порівняльний внутрішньогалузевий аналіз окремих норм кримінального законодавства у сфері захисту охоронної діяльності. З його результатів вбачається, що частина злочинних дій, пов'язаних з посяганням на осіб, які виконують охоронні функції («заподіяння тілесних ушкоджень», «вбивство», «позбавлення волі особи», «протидія законній господарській діяльності») вже знайшли певною мірою відображення в статтях КК, зокрема ст. ст. 121-122, 125, 194, 206, 350. Не слід забувати і той факт, що стосовно працівників правоохоронних органів, які виконують охоронні та правоохоронні функції існує низка спеціальних норм, яка встановлює додатковий кримінально-правовий захист їх життя, здоров'я, волі та власності – ст. ст. 345, 347, 348, 349 КК. Крім того, існує низка підстав притягнення до кримінальної відповідальності осіб, які посягають на охоронну діяльність з використанням своїх повноважень тобто заподіюють шкоду правоохоронюваним інтересам, якщо можна так сказати, зсередини. Наприклад, ст. ст. 118, 124, 197, 364, 364-1, 365 КК. У зв'язку із цим може виникнути уявлення про надмірність чи недоцільність самостійної або додаткової кримінально-правової заборони, оцінка її як такої, що дублює, повторює норми, які вже наявні в кримінальному законодавстві, невиправдано розширюючи цим його обсяг. Ця обставина вимагає замислитись над обґрунтованістю введення додаткових або спеціальних норм, які передбачають кримінальну відповідальність за посягання на охоронну діяльність в Україні взагалі, і приватну та громадську охоронну діяльність зокрема. Для цього має бути обговорене питання дотримання підстав та принципів криміналізації посягань у сфері охоронної діяльності.

Поняття «підстави криміналізації» позначає ті процеси, що відбуваються в матеріальному і духовному житті суспільства, розвиток яких породжує об'єктивну необхідність кримінально-правової охорони тих чи інших цінностей, інакше кажучи, підстави криміналізації – це те, що створює дійсну потребу в кримінально-правовій новелі, внутрішня необхідність виникнення правової норми [1, с. 204]. Таким чином, ці процеси зумовлюють необхідність прийняття законодавцем рішення про встановлення кримінальної відповідальності за те чи інше діяння.

В науковій роботі колективу авторів за редакцією В. М. Кудрявцева та О. М. Яковлева, до підстав криміналізації віднесено низку самостійних факторів: високу суспільну небезпечність діяння; його поширеність і негативну динаміку; наявність умов вчинення діяння які не можна ліквідувати без застосування кримінальної відповідальності; необхідність створення кримінально-правових гарантій охорони певних соціально значущих об'єктів; наявність міжнародно-правових зобов'язань, які вимагають забезпечення кримінально-правової охорони цих об'єктів [1, с. 206]. Водночас, питання підстав криміналізації продовжує викликати дискусії й обговорення.

«Основним критерієм криміналізації (декриміналізації), який визнається практично всіма дослідниками, – вказує П. Л. Фріс – безсумнівно, є суспільна небезпечність діяння» [2, с. 27]. Сьогодні значна кількість авторів (зокрема, О. М. Готін, О. О. Дудоров, Л. М. Кривоченко, Н. О. Лопашенко, О. В. Наден, П. Л. Фріс, М. І. Хавронюк, В. Б. Харченко, Г. В. Чеботарьова та ін.) допускають визнання суспільної небезпечності діяння єдиною підставою криміналізації діяння. Інші криміналісти називають суспільну небезпечність однією з кількох обставин, які зумовлюють криміналізацію (при цьому нерідко вона вказується на першому місці серед них, визнається головною) [3, с. 49–53]. У зв'язку із цим доречним видається логічний прийом, застосований Г. В. Чеботарьовою: «якщо з будь-якої сукупності чинників, що розглядаються правознавцями в ролі підстав (умов, критеріїв і т. ін.) криміналізації вилучити фактор суспільної небезпечності діяння, постановка питання про встановлення його кримінально-правової заборони виглядає нікчемною, такою, що порушує основні принципи кримінального права та не відповідає легальному визначенню злочинного» [4, с. 80]. Справді, слід погодитись, що без визнання діяння в наявних соціально-політичних умовах таким, що загрожує охоронюваним законом об'єктам, воно (незважаючи на існування будь-яких інших чинників – його поширеності, можливості його доказування, передбачення його в міжнародному договорі і т. п.) не може бути визнане злочином. На думку деяких вчених, такий підхід є логічно ірраціональним «правовим ідеалом» [5, с. 95]. Однак, видається більш обґрунтованою позиція М. І. Мельника, який наголошує на тому, що криміналізація діяння, якому не властивий достатній ступінь шкідливості (небезпечності), є помилковою необґрунтованою (безпідставною), що зумовлює чимало грубих порушень прав і свобод людини й викривлює значення та можливості кримінального закону [6, с. 94]. Отже, саме безпека є головним критерієм (підставою) забезпечення кримінально-правової заборони діяння, яка зумовлює можливість настання за його вчинення негативних наслідків, як кримінальна відповідальність.

Викладені міркування дають можливість стверджувати, що єдиною і достатньою підставою криміналізації *посягань на приватну та громадську охоронну діяльність є наявність у цих діяннях суспільної небезпечності, ступінь якої вимагає організації кримінально-правової боротьби з ними.*

Традиційно в кримінальному праві суспільну небезпечність злочину встановлюють через її характер та ступінь [7, с. 45–46]. Характер суспільної небезпечності діяння – це якісний показник, який визначається, перш за все, тією або іншою групою соціальних цінностей, на які посягає правопорушення. Навпаки, ступінь – кількісний показник, який залежить від форми вини, мотиву й мети, способу вчинення дій, місця, умов та усіх інших об'єктивних і суб'єктивних ознак діяння. Не викликає суперечностей той факт, що чим важливішим є об'єкт посягання, тим вище характер суспільної небезпеки такого діяння.

Однією з найважливіших проблем сучасності, без сумніву, можна вважати проблему безпеки. Забезпечення надійного захисту своїх інтересів, у першу чергу майнових, є однаково актуальним як для державного, так і для приватного сектору України. Як переконують дослідники, 15% громадян вважають незадовільним стан забезпечення безпеки фізичних осіб та охорони права власності та лише 10% – високим. Це негативно характеризує стан охоронної діяльності в Україні враховуючи, що ситуація в країні є криміногенною [8, с. 238]. За своїм змістом охоронна діяльність (охорона майна та забезпечення особистої безпеки фізичних осіб) є такою, що безпосередньо зачіпає особисті та майнові права громадян і юридичних осіб. Дії персоналу по охороні власності стосуються мільйонів громадян, а також багатьох юридичних осіб усіх форм власності [9, с. 231]. Відносно дещо меншої, але значної кількості громадян здійснюються заходи забезпечення особистої безпеки фізичних осіб.

Приватна охоронна діяльність з одного боку є різновидом підприємницької діяльності і стосується приватних інтересів, з іншого під час здійснення охоронної діяльності вирішуються публічні завдання (забезпечення порядку, захист життя, здоров'я, власності) [10, с. 138–142]. Беззаперечно, неблагополучна криміногенна ситуація – фактор, який негативно впливає на еволюційний розвиток держави, стан безпеки та захисту прав та свобод людини. Сьогодні громадська думка все частіше схиляється до можливості цілком усвідомленого безкарного досягнення цілей напівлегальними, а нерідко й відверто незаконними методами та засобами. Таким чином, у суспільстві починають домінувати злочинні методи, знижується загальний моральний рівень, виробляється й формується нова «кримінальна громадська психологія». Криміналізація суспільних відносин призводить до розвитку такого негативного явища, як організована злочинність, що поширює свій вплив на апарат державної влади та управління [11, с. 121]. Крім того, необхідно врахувати, що посилення боротьби зі злочинністю в Україні призвело до більш активної протидії

злочинного елемента заходам правоохоронних органів. Організовані злочинні групи стали більш агресивними, виробляють і застосовують нові методи та засоби планування, підготовки і здійснення протиправних діянь [12]. Криміногенна ситуація в Україні тривалий час після 1991 року погіршувалася і, за прогнозами, зміни на краще відбудуться нешвидко. Якщо раніше побутові вбивства становили 55% від загальної кількості навмисних убивств, то нині лише 20% – і це за умови збільшення загальної кількості таких злочинів. Різко підвищився показник кількості вбивств з корисливих мотивів: збільшилась кількість злочинів проти підприємців, зростає кількість убивств на замовлення та використання вогнепальної зброї. Статистика, свідчить про різке (майже у 2,5 рази) зростання чисельності злочинів, здійснених з використанням саме вогнепальної зброї та вибухових речовин. Не менш проблемною є ситуація з іншими видами злочинних посягань. Так, у 2017 році скоєно 254 тис. крадіжок, що складає основний сегмент злочинності в Україні (52%). З них, тільки 72 712 випадків крадіжок було розкрито і матеріали справ направлено до суду. Зафіксовано 3560 розбійних нападів, розкрито лише кожне друге (61%) [13]. Слід констатувати, що правоохоронні органи через об'єктивні та суб'єктивні причини (обмеженість державного бюджету, недовіра громадян, корупція, перевантаженість роботою) не завжди можуть забезпечити повну безпеку суспільства від протиправних загроз [14, с. 20]. Зазначені проблеми безпекового простору ще раз підтверджують важливість розвитку охоронної діяльності в нашій державі.

Досвід країн, у яких приватна охоронна діяльність законодавчо врегульована, показує, що функціонування приватних охоронних фірм, участь громадськості в зазначеній сфері значно підвищує відповідальність державної правоохоронної системи за своєчасне і високопрофесійне реагування на потреби громадян і суспільства, звільняє правоохоронців від необхідності виконання багатьох незначних і невластивих їм функцій, сприяє загальному оздоровленню криміногенної ситуації. Поява додаткових можливостей для громадян у сфері захисту їх прав та власності суттєво впливають на рівень злочинності в державі [15, с. 3]. Цей процес особливо помітний у законодавстві та практиці тих країн, де стимулюється та заохочується розвиток приватних охоронних фірм, служб безпеки та різного роду громадських правоохоронних формувань. Наприклад, у США атомні електростанції охороняються приватною охоронною фірмою «Воксхат корпорейшн», а приватна фірма «Локенхад» забезпечує будівництво й охорону в'язниць. Діяльність таких організацій вигідна державі, оскільки вони не беруть з бюджету кошти, а, навпаки, поповнюють його, сплачуючи податки [16, с. 7]. Приватні охоронно-розшукові фірми в США щорічно приносять державі понад 9 млрд. доларів прибутку [17]. У Великій Британії одна з найбільших приватних служб безпеки «Сек'юрик» забезпечує охорону банків, приміщень фірм, коштів і коштовностей під час їхнього перевезення, а також осіб, які підлягають депортації (видворенню з країни). Слід звернути увагу на досить широке коло задач, розв'язуваних закордонними приватними охоронними службами. Поряд із суто поліцейськими функціями (захист життя і власності громадян, попередження і розкриття злочинів, контроль за технічним станом транспортних засобів і т. д.), вони забезпечують перепускний режим, пожежну безпеку на підприємствах і в офісах, ведуть боротьбу з промисловим шпигунством і витоком інформації (контррозвідка), збирають відомості про конкуруючі фірми й осіб, що претендують на вивільнені посади (розвідка), проводять розслідування причин виробничих аварій і травм [17].

Важливість та цінність приватної охоронної діяльності, а також необхідність її законодавчого врегулювання були зрозумілими для українського законодавця задовго до прийняття закону України «Про охоронну діяльність» [18, с. 57]. Ще у 2002 році групою народних депутатів О. М. Бандуркою, В. П. Бартківим, В. Р. Мойсиком був поданий законопроект «Про охоронну діяльність». Вже на той час, велика кількість приватних охоронних структур, незважаючи на відсутність відповідного законодавства, забезпечувала охорону осіб та майна на підставі лише цивільно-правових зобов'язань. Цей законопроект визначав організаційно – правові та економічні засади здійснення охоронної діяльності суб'єктами охоронної діяльності, визначав перелік безпосередніх суб'єктів охоронної діяльності та встановлював пріоритет захисту життя та здоров'я громадян та працівників охорони; зазначав підстави недопущення осіб до охоронної діяльності. На жаль, незважаючи на прийняття проекту в першому читанні, у другому читанні проект було заслухано та знято з обговорення. Однак лише у 2012 році держава спромоглася прийняти закон, який хоча б частково врегулював ситуацію у сфері приватної охоронної діяльності [19].

Загальна кількість осіб, які у даний час на професійній основі залучені до безпосереднього виконання охоронних функцій, становить кілька сотень тисяч працівників. Вони працюють у складі відомчої охорони центральних органів виконавчої влади, суб'єктів господарювання недержавної форми власності, а також в підрозділах Державної служби охорони при Міністерстві вну-

трішніх справ та у складі суб'єктів підприємницької діяльності у галузі охорони, що надають охоронні послуги за цивільно-правовими договорами. Станом на 1 лютого 2014 року загальна кількість осіб, які залучені до виконання охоронних функцій в Україні, перевищувала сто тисяч (без державних силових відомств) та налічувала більше 4,6 тисяч приватних охоронних структур [20, с. 41–42]. А вже на квітень 2016 року кількість виданих ліцензій на здійснення охоронної діяльності склала 5454 [21]. Схожі тенденції спостерігаються у всьому світі. За даними ПАРС понад мільйон осіб працюють приватними бійцями або охоронцями на більш ніж тисячу приватних воєнізованих та охоронних компаній (ПВООК) в більш ніж ста країнах світу. В 2006 році оборот цієї нової сфери послуг був оцінений в приблизно 200 мільярдів доларів [22].

Водночас, законодавче врегулювання приватної охоронної діяльності вимагає не тільки встановлення прав та обов'язків учасників таких відносин, але й забезпечення захисту такої діяльності, в тому числі кримінально-правовими засобами. Так, охоронна діяльність, що здійснюється державними правоохоронними органами має широкий спектр правової охорони. Враховуючи той факт, що працівники державної охорони мають статус правоохоронця, тільки в кримінальному законодавстві передбачено низку статей, що встановлюють відповідальність за перешкодження виконанню своїх обов'язків такими працівниками, зокрема, ст. ст. 342, 345, 347, 348, 349 КК України. В той же час, закон України «Про охоронну діяльність» чітко вказує на відсутність у суб'єктів приватної охоронної діяльності повноважень працівників правоохоронних органів, що в свою чергу виключає можливість застосування вищеперерахованих статей Кримінального кодексу України для захисту діяльності зазначених осіб. Таким чином, незважаючи на особливу роль, яку виконують приватні охоронні фірми, їх діяльність, на відміну від охоронної державної, позбавлена додаткового захисту. В цьому випадку, посягання на учасників таких відносин повинно кваліфікуватися за загальними статтями Кримінального кодексу України проти життя, здоров'я та власності.

Криміналісти підкреслюють, що суспільна небезпечність діяння вказує на той вихідний пункт руху пізнання, від якого воно повинно відштовхуватися під час дослідження питань обґрунтованості криміналізації діяння [1, с. 304]. Ті або інші діяння забороняються кримінальним законом насамперед тому, що вони є суспільно небезпечними, а не навпаки – стають суспільно небезпечними лише тому, що забороняються. Критерієм відмежування злочинів від проступків виступає ступінь суспільної небезпеки. Для того, щоб криміналізувати діяння, необхідно визначити, що ступінь його суспільної небезпеки настільки достатній, що воно не може розглядатися як проступок, а має тягнути за собою застосування кримінально-правових заходів.

Отже, ступінь суспільної небезпечності посягань на громадську та приватну професійну охоронну діяльність повинен бути достатнім для того, щоб криміналізувати вказані діяння. Безсумнівно, існування зазначених антисоціальних явищ у сфері охоронної діяльності загрожує нормальному та сталому розвитку нашої держави, забезпеченню захисту прав та свобод громадян. Так, оцінюючи важливість охоронної діяльності для розвитку суспільних відносин, передусім слід звернутися до ст. 5 закону України «Про охоронну діяльність» в якій закріплено основні завдання суб'єктів охоронної діяльності – захист майна юридичних та фізичних осіб та охорона фізичних осіб. Таким чином, посягання на основи охоронної діяльності або її представників є частиною іншої злочинної або антисуспільної поведінки, спрямованої на заподіяння шкоди життю та здоров'ю громадян та відносинам власності. В такому випадку, діяння спрямованні на створення умов або усунення перешкод для скоєння злочинів, при наявності інших обставин, повинні визнаватися злочинними. Цими іншими обставинами, за визначеннями криміналістів є спосіб суспільно небезпечного діяння, його інтенсивність, форми вини.

Слід зважити на те, що спосіб посягань на громадську та приватну професійну охоронну діяльність в більшості випадків пов'язаний з незаконним, різного ступеня тяжкості фізичним впливом на їх представників, а тому ступінь зазначеної антисоціальної поведінки є достатньо високим для визнання зазначених дій злочинними. Завдяки резонансному вбивству 26 вересня 2012 року трьох приватних охоронців у київському ТРК «Караван» тема ролі, місця та характеру приватної охоронної діяльності в Україні отримала певний поштовх до законотворчості та обговорення серед громадськості [23]. Стосовно форми вини та мети скоєння таких суспільно небезпечних діянь необхідно констатувати, що вказані дії можуть вчинятися лише умисно, а кінцева мета злочинців – заподіяння шкоди майну або життю чи здоров'ю громадян дає прями підстави в одних випадках для посилення відповідальності, а в інших для криміналізації порушень у сфері професійної охоронної діяльності.

Висновки. Зростання кількості приватних охоронних компаній, збільшення їх персоналу свідчить про суттєве розширення завдань та функцій, які вони виконують. Приватний сектор безпеки у різних країнах пройшов або проходить власний шлях розвитку, що зумовлено особли-

востями умов та традицій, притаманних кожній із країн. В той же час, цей шлях значною мірою враховує та відображає загальні тенденції і закономірності, а також має багато спільних рис із досвідом інших країн. Особливо важливо враховувати їх в Україні, яка знаходиться на шляху інтеграції в цивілізоване співтовариство і потребує додаткового захисту зазначеної діяльності, в тому числі кримінально-правовими засобами. Отже, в Україні є і резерв, і нагальна потреба подальшого розвитку приватної охоронної діяльності. Слово за державою, яка повинна стимулювати цей розвиток створюючи для цього відповідні умови.

Список використаних джерел:

1. Основания уголовно-правового запрета. Криминализация и декриминализация / В. Н. Кудрявцев, П. С. Дагель, Г. А. Злобин и др.; отв. ред. В. Н. Кудрявцев, А. М. Яковлев. Москва: Наука, 1982. 304 с.
2. Фріс П. Л. Нарис історії кримінально-правової політики України: монографія. Київ: Атіка, 2005. 124 с.
3. Гуророва Н. О. Кримінально-правова охорона державних фінансів України: монографія. Харків: Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2001. 384 с.
4. Чеботарьова Г. В. Кримінально-правова охорона правопорядку в сфері медичної діяльності: монографія. Київ: КНТ, 2011. 616 с.
5. Гогін О. Підстави криміналізації діянь. *Право України*. 2005. № 2. С. 95–98.
6. Мельник М. Помилкова криміналізація: види, причини та наслідки. *Підприємництво, господарство і право*. 2004. № 5. С. 94–99.
7. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник для юрид. вузів і фак. / за ред. проф. М. І. Бажанова, В. В. Сташиса, В. Я. Тація. Харків: Право, 1997. 368 с.
8. Мислива О. О. Повноваження приватних охоронних структур: взаємодія чи протидія органам внутрішніх справ? *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2013. № 2. С. 238–246.
9. Пригунов П. Я., Франчук В. І., Карпова К. В. Охоронна діяльність як специфічний інструмент фізичного захисту активів у системі економічної безпеки вітчизняних підприємств. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. № 2. 2012. С. 320–330.
10. Беліков Ю. М. Недержавна правоохоронна діяльність: передумови виникнення, поняття, місце в системі правоохоронної діяльності. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія «Юридичні науки». 2013. Т. 2. Вип. 4. С. 138–142.
11. Постольник С. О. Проблемні питання адміністративно-правового статусу суб'єктів недержавної правоохоронної діяльності. *Актуальні проблеми держави і права*. 2014. Вип. 71. С. 120–125.
12. Сачаво А. Г. Адміністративно-правові основи діяльності приватних охоронних структур та їх взаємодія з ОВС України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2004. 162 с.
13. Офіційний сайт Генеральної прокуратури. URL: <https://www.gp.gov.ua/> (дата звернення 11.09.2018)
14. Ишмаева Т. П., Ткаченко А. В. О некоторых проблемах контроля частной детективной и охранной деятельности органами внутренних дел. *Правопорядок: история, теория, практика*. 2017. № 4 (15). С. 19–23.
15. Шелухін О. М. Вдосконалення взаємодії недержавних охоронних структур та служб безпеки з правоохоронними органами України. *Часопис Академії адвокатури України*. 2012. № 17 (4'2012). С. 1–8.
16. Сатановський О. Недержавна служба безпеки захищає бізнес: (Бесіда з віце-президентом Федерації недерж. служби безпеки України). *Час-Тіме*. 1999. 2 березня. С. 7.
17. Частные охранные предприятия России: состояние, тенденции и перспективы: материалы Всероссийской юбилейной конференции, 5 марта 2002 года. URL: <http://www.ОХРАНА.ru/> (дата звернення 10.09.2018)
18. Пунда О. О. Перспективи правового регулювання приватної охоронної діяльності. *Університетські наукові записки*. 2012. № 3 (43). С. 55–60.
19. Про охоронну діяльність: Закон України від 22.03.2012 року № 4616-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4616-17> (дата звернення 10.09.2018)
20. Компанієць І.М. Роль приватних охоронних структур в забезпеченні безпеки громадян. *Недержавний сектор безпеки: сучасний досвід та проблеми порівняльно-правового регулювання*: тези доп. учасників II Міжнар. наук.-практ. конф., 19 квітня 2014 р. Харків, 2014. С. 41–43.

21. Про результати дослідження впливу постанови КМ України від 11.11.2015 № 937 «Питання забезпечення охорони об'єктів державної та інших форм власності» на економічну конкуренцію на ринку охоронних послуг: Звіт Антимонопольного комітету України від 23.05.2016 року № 35. URL: <http://www.amc.gov.ua/amku/doccatalog/document?id=125326&schema=main> (дата звернення 10.09.2018)

22. Резолюція Парламентської асамблеї Ради Європи № 1858 (2009) «Приватні вєнізовані та охоронні фірми та зменшення державної монополії на використання сили». URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/mpz/docs/907_rec_1858.htm (дата звернення 11.09.2018)

23. Убивство в ТРЦ «Караван». URL: https://ru.wikipedia.org/wiki/Убивство_в_ТРЦ_«Караван» (дата звернення 11.09.2018)

УДК 343.140.02

СПУСКАНЮК А.Ю.

**ВИНУВАТІСТЬ ОБВИНУВАЧЕНОГО У ВЧИНЕННІ ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ
З ПРОВЕДЕННЯМ ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ ДАНОЇ КАТЕГОРІЇ:
ФОРМА ВИНИ, МОТИВ ТА МЕТА**

У статті розглянуто окремі питання доказування вини у кримінальних провадженнях про злочини, пов'язані з проведенням державних закупівель та запропоновано механізм дій слідчого для встановлення ступеня вини під час досудового розслідування злочинів, пов'язаних з проведенням державних закупівель.

Ключові слова: державні закупівлі, докази, досудове розслідування, слідчий, суб'єктивна сторона, форма вини, мотив та мета.

В статье рассмотрены отдельные вопросы доказывания вины по уголовным производствам о преступлениях, связанных с проведением государственных закупок и предложен механизм действий следователя для установления степени вины во время досудебного расследования преступлений, связанных с проведением государственных закупок.

Ключевые слова: государственные закупки, доказательства, досудебное расследование, следователь, субъективная сторона, форма вины, мотив и цель.

The article deals with separate issues of proving guilty pleas in criminal proceedings concerning crimes connected with public procurement, and proposes a mechanism of investigation of an investigator to determine the degree of guilty during pre-trial investigation of crimes connected with the conduct of public procurements.

Key words: public procurement, proofs, pre-trial investigation, investigator, subjective side, the form of guilt, motive and purpose.

Актуальність теми. Розглядаючи питання встановлення обставин, які підлягають доказуванню під час досудового розслідування кримінальних проваджень щодо проведення державних закупівель необхідною умовою під час розслідування таких проваджень є встановлення вини особи у вчиненні злочину, тобто її дій, спрямованих на вчинення конкретного злочину пов'язаного із проведенням державної закупівлі, які являють собою суб'єктивну сторону даної категорії злочинів.

Зазначене пояснюється тим, що відповідно до КПК України та Конституції України ніхто не зобов'язаний доводити свою невинуватість у вчиненні кримінального правопорушення і має бути виправданим, якщо сторона обвинувачення не доведе винуватість особи поза розумним

© СПУСКАНЮК А.Ю. – аспірант наукової лабораторії з проблем досудового розслідування (Національна академія внутрішніх справ)